

KRÖGAREN KRÄMAREN

Byggnadsår: 1968-1970

Arkitekt: Mogens Barsøe och Ib Wibroe

Bebyggelse: Kedjehus

Antal: 22 enplanshus med inredd vind

Gator: Kumminvägen och Källebergsvägen

Kvarter: Krämarens och Krögaren

Ursprunglig utformning

- **Tak:** Korrugerade eternitskivor i svart kulör
- **Fasad:** Murad fasad av kalksand och liggande vattenspontad träpanel i röd kulör. Listverk i svart kulör
- **Fönster:** Träfönster
- **Garage:** Liggande vattenspontad träpanel. Tak i diffusionstät papp
- **Grund:** Armerade kantbalkar

Utmärkande för denna bebyggelse

Fasadmaterialet trä och murad fasad är typiska för 1960- och 1970-tal. Gaveln är riktad mot gatan och har en idyllisk karaktär. Gavelspetsen har liggande panel och är utsmyckad med stående listverk vilket ger fasaden liv. Den liggande panelen är röd och de stående listerna svarta, vilket skapar en något lantlig kontrast. På gavelspetsen finns listverk längs takfallen och även vågrätt, vilket ger en inramande effekt. Denna detalj tillsammans med den utsmyckade träpanelen och det ljusa teglet är det som karakteriserar villorna mest. Villorna är placerade i framkant på tomten med uteplats i öster- eller västerläge beroende på vilken sida av gatan villan ligger på. Framför varje villa finns en förgårdsmark som ger distans till gatan och ger dig som fastighetsägare möjlighet att sätta din personliga prägel genom exempelvis grönska eller platsättning ut mot gaturummet. På baksidan finns en uteplats och en större trädgård att tillgå.

De danska arkitekterna

Under 1940- och 1950-talen kom fyra danska arkitekter till Växjö. De hade alla tagit examen vid akademien i Köpenhamn och sökte arbete i Sverige. Arkitekterna vid namn Bent Jörgen Jörgensen, Mogens Barsøe, Ib Wibroe och Jörgen Egmoser har alla haft stor inverkan på Växjö arkitekturhistoria. Trots att de ofta arbetade enskilt är de fyra arkitekternas arbeten av samma karaktär.

Förhållningssätt vid förändring av din villa

Villorna i ditt bostadsområde är unika. För att värna om den ursprungliga karaktären är det viktigt att du som är fastighetsägare lär känna din villa innan du gör förändringar. De rekommendationer som ges för området baserat på inventeringen och byggnadsvärderingen lyder enligt följande:

Områdesförening

För att bevara områdets enhetliga uttryck kan ni fastighetsägare skapa en gemensam områdesförening - en förening där ni tillsammans ansvarar för arkitektur och karaktär i området och gör upp riktlinjer för förändringar av villorna. Dit kan du vända dig för tips och råd om kulör, material och tillvägagångssätt vid förändringar.

Kulör

Välj din fasadkulör med varsamhet då kulörerna påverkar varandra och närliggande omgivning. Val av samma nyans skapar harmoni och bevarar villornas enhetlighet. Är du osäker på vilken kulör du ska använda och om du behöver söka bygglov, kontakta gärna Växjö kommun för vidare information.

Fasadändring

Vid förändring av fasaden rekommenderas du att hålla dig till kombinationen av trä och murad kalksten. Att putsa eller måla kalkstenen är mindre bra exempel på fasadförändringar eftersom det inte går att återställa till ursprung. Bevara listverken runt gavelspetsen och de stående panelbrädorna på fasaden då de utgör en stor del av områdets enhetlighet.

Husform

Vid om- eller tillbyggnad, gör förändringar främst mot baksidan och var varsam vid förändringar på framsidan. Använd kulör och material i linje med det ursprungliga och följ den befintliga arkitekturen.

Gavelsprång

Att lägga till gavelsprång förändrar den ursprungliga arkitekturen avsevärt. Det kan dock vara praktiskt då det skyddar från vind och regn. I Växjö är det vanligt med villor utan gavelsprång medan det är mindre vanligt i resten av Sverige. Det gör Växjö unikt och är värt att värna om.

Tak

Vid byte av taket på din villa, välj vågprofilerade fiberce-mentskivor i mörk kulör. Om kulörerna på taken i området är likartade bevaras villornas samhörighet

Fönster

Fönstren är byggda i klassisk 1970-talsstil i enkla och raka former. Se över originalfönstren och bevara dem i den mån det är möjligt. Om fönsterbyte ändå är nödvändigt, välj fönster efter befintlig kulör och byggstil, det vill säga i trä med tunna karmar. Spröjs och fönsterluckor liksom dörrar med mycket dekorativa detaljer gör att villan ger ett gulligt intryck som inte går i linje med arkitekturstilen.

Garage

För att behålla områdets enhetliga uttryck, bevara garagegets ursprungliga kulör och utformning.

Plank och staket

Tänk på att höga och täta plank eller staket kan medföra att villorna känns avskärmade från varandra och gatan. Glesare plank och staket eller buskage är att föredra. Lägre staket och buskage kan även bidra till en känsla av god grannsamja och gemenskap. Är du osäker på hur du ska göra, kontakta gärna Växjö kommun och rådfråga

Kulturvärden

En enskild byggnad eller en hel miljö kan ha ett kulturvärde om det anses värdefullt ur kulturhistoriska, estetiska och sociala perspektiv. Det innefattar då bland annat tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden (Boverket - Plan- och bygglagen - Kunskapsbanken).

Arkitekturhistoriskt värde

Villorna har en karakteristisk utformning med mönster i träfasaden samt listverk runt om. I övrigt har villorna en tydlig koppling till den tidstypiska arkitekturen för 1970-talet tack vare valet av fasadmateri- al.

Arkitektoniskt värde

Bebyggelsen är enhetlig och området är grupphus- byggt.

Samhällshistoriskt värde

Området har ett värde för Växjö's samhällshistoria då det är uppbyggt under miljonprogrammet från år 1965-1974, då Växjö genomgick stora stadsexpansioner, däribland Hov.

Sammanfattning

- Värna om grupphusbebyggelsen som helhet
- Undvik att bygga gavelsprång
- Behåll husformen mot gatan
- Bevara mönstret i träfasaden, likaså listerna runt gaveln
- Låt kalkstenen vara omålad
- Välj träfönster med tunna karmar och utan spröjs, foder och fönsterluckor
- Undvik att bygga höga plank eller staket ut mot gatan

Lagar och regler som berör ändring av fastigheten

I Sverige har vi lagar och regler för hur vi får hantera vår fastighet. Vid förändring av din fastighet behöver du i många fall ansöka om bygglov. Bygglov söker du hos Växjö kommun där handläggare hjälper dig med ansökan och svarar på dina frågor.

PBL (Plan- och bygglagen)

Kap. 2

§ 3 Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja

1. en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder,
5. bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

§ 6 Vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till

1. stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan
7. möjligheter för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga att använda området, och
8. behovet av framtida förändringar och kompletteringar

Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas.

Kap. 8

§ 1 En byggnad ska

1. vara lämplig för sitt ändamål,
2. ha en god form-, färg- och materialverkan, och
3. vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga

Förbud mot förvanskning

§ 13 En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas. Första stycket ska tillämpas också på

1. anläggningar som är bygglovspliktiga enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 7 §
2. tomter i de avseenden som omfattas av skyddsbestämmelser i en detaljplan eller i områdesbestämmelser
3. allmänna platser, och
4. bebyggelseområden

Varsamhetskrav

§ 14 Ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och de tekniska egenskaper som avses i 4 § i huvudsak bevaras. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från his-

torisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt. Om byggnadsverket är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, ska det underhållas så att de särskilda värdena bevaras.

§ 17 Ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden (Plan- och bygglagen 2010).

Sveriges miljömål

I Sverige har vi ett antal miljömål som beskriver tanken med den svenska miljön och vad miljöarbetet ska leda till. Målen är fastställda av Sveriges regering. Miljömål 15 handlar om god bebyggd miljö och lyder enligt följande:

"Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas." (www.miljomal.se)

TIPS

Om du vill läsa mer finns hänvisningar nedan:

De danska arkitekterna

"När danskarna kom till byn" av Samuel Palmblad och Thomas Lissing

Kulturvärden

- www.lovligt.se
- www.varsamt.org
- byggnadsvard.se

Lagar och regler som berör

- Plan- och Bygglagen (PBL 2010:900)
- Plan- och Byggförordningen (PBF 2011:338)

Bygglov

- www.boverket.se eller
- kontakta bygglovsavdelningen på Växjö kommun för rådgivning

Sveriges miljömål

www.miljomal.se

Texter och bilder är framtagna av stadsbyggnadskontoret i Växjö kommun om inget annat anges.

Tryckår: 2019

www.vaxjo.se

STADSBYGGNADSKONTORET
Västra Esplanaden 18 • Box 1222 351 12 Växjö
E-post: info@vaxjo.se • tel: 0470-410 00

KRÄMAREN KRÖGAREN

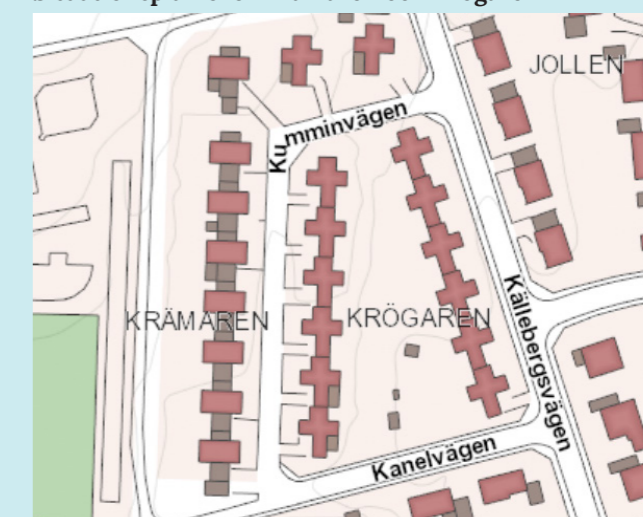

Tips och rekommendationer till dig som berörs av villorna inom kvarten Krämarens och Krölgarens

Målet med denna skrift är att det i framtiden i Växjö kommun ska finnas grupphusområden av stor attraktion, kvalitet vad gäller arkitektur och därmed ett ökat värde. Stadsbyggnadskontoret på Växjö kommun har gjort en utvärdering av grupphusområden i Växjö och vill dela med sig av resultatet.

Med skriften vill Växjö kommun skapa bättre förståelse för bostadsområdets unika karaktär. Ytterligare syften är att få bättre faktaunderlag vid kommunikation med fastighetsägare och vid bedömning för bygglovshandläggare. Skriften kan också användas som underlag vid byggnadsnämndens bedömningar inför bygglovsprövning. Slutligen är meningen att ge fastighetsägare en djupare kunskap, inspirera och skapa bättre förståelse för möjligheterna att bygga om eller till den egna villan.

Situationsplan över Krämarens och Krölgarens

*Lantmäteriet, Geodatasamverkan.
*Stadsbyggnadskontoret, Växjö kommun.

Det började som en by...

Stadsdelen Hov är till största delen uppbyggd på byn Hovs ägor, som fanns redan på medeltiden. Byn Hov bestod från början av de sex gårdarna Bondegård, Börjesgård, Dalbogård, Norregård, Västergård och Ödegård. På 1920-talet styckades flertalet tomter av från de olika byarna och under 1930 upprättades avstyckningsplaner för byarna. Från och med 1950-talet exploaterades stora delar av det som senare kom att bli stadsdelen Hov, som idag i det närmsta är fullt utbyggd (Knutsson 2012).

